

Decembar

DOGAĐAJI OPŠTEG KARAKTERA

- I. decembar*
- VŠ NOP odreda Jugoslavije uputio Glavnom štabu NOP odreda za Hrvatsku obavještenje o izdajničkom radu Draže Mihailovića ističući potrebu za pojačanom budnošću prema izdajničkim elementima.
 - Na sastanku u s. Radojinji (u Sandžaku) razmotrivši novonastalu situaciju, VŠ NOP odreda Jugoslavije odlučio da se nekoliko rukovodilaca vrati u Srbiju radi reorganizacije preostalih partizanskih jedinica i vođenja borbe protiv okupatora i domaćih izdajnika.
- 5. decembar*
- Nemačke snage izbile na liniju Krasnaja Poljana — Krijukovo — Dedovsk (25—30 km zapadno od Moskve).
- 6. decembar*
- Otpočela protivofanziva snaga Crvene armije na frontu pred Moskvom.
- 7. decembar*
- U s. Drenovi (kod Nove Varoši) održan sastanak Politbiroa CK KPJ na kome je odlučeno da se pristupi formiranju proleterskih brigada, kao viših formi u organizacionom razvoju oružanih snaga.
 - Vlada V. Britanije objavila rat Mađarskoj, Rumuniji i Finskoj.
 - Objavljen Hitlerov dekret »Noć i magle« (-Nach und Nebel«): o suzbijanju komunističkog pokreta na okupiranim područjima. U njemu se naređuje da se za krivična dela uperena protiv Rajha ili okupacionih vlasti principijelno prireruje smrtna kazna, a radi pojačanja zastrašujućeg efekta, predviđena je internacija u Nemačku svih »sumnjivih« lica. uz strogu napomenu da se o njima ne smeju davati nikome nikakva obavještenja.
 - Japanske pomorske i vazduhoplovne snage iznenada napale američku bazu u Pearl-Harburu (Havaji) i time, bez objave, otpočele rat protiv Sjedinjenih Američkih Država.
 - U Dubrovniku predstavnici četničke Komande operativnih jedinica za istočnu Bosnu i Hercegovinu i Štaba italijanskog 6. armijskog korpusa potpisali preliminarni sporazum o saradnji u borbi protiv NOP-a.
- 8. decembar*
- Vlada carevine Japana objavila rat Sjedinjenim Američkim Državama i V. Britaniji.
 - Vlade Sjedinjenih Američkih Država, V. Britanije i Čang Kaj Sekove Kine objavile rat Japanu.
- 9. decembar*
- VŠ NOP odreda Jugoslavije naredio Operativnom štabu Crnogorskog NOP odreda za operacije u Sandžaku: deo snaga ostaviti kod Pljevalja da ruši komunikacije, drži zasede i štiti narod od neprijatelja, a sa ostalim bataljonima, pošto budu očišćeni od kolebljivaca i onih koji neće da se bore u Sandžaku, preći Lim i krenuti u pravcu s. Hisardžika.
- II. decembar*
- Vlade Trećeg Rajha i Kraljevine Italije objavile rat Sjedinjenim Američkim Državama.
 - VŠ NOP odreda Jugoslavije naredio Glavnom štabu NOP odreda za Sandžak: na najpogodnijim mestima u Sandžaku rušiti puteve i mostove u cilju ometanja neprijateljskog saobraćaja.
 - VS NOP odreda Jugoslavije naredio Glavnom štabu NOP odreda za Sandžak: stezanjem obruča prisiliti neprijatelja da napusti Bisticu i Prijepolje ili ta mesto silom zauzeti.
- 12. decembar*
- Vlade Bugarske, Slovačke i NDH objavile rat SAD i V. Britaniji.
 - Doglavnik ustaške NDH Slavko Kvaternik izdao zapovest da se u roku od 8 dana jave vojnim jedinicama svi vojni obveznici pozvani na oružanu vežbu. Ova zapovest je izdata zbog neodazivanja na vojnu vežbu i zbog odlazanja vojnih obveznika u partizanske jedinice.

- Ministarstvo domobranstva NDH dostavilo poglavniku ustaške NDH Anti Paveliću studiju o merama za obnovu i uspostavljanje domobranskih jedinica i za gušenje ustanka. Ističući da su dejstva partizanskih jedinica sve žira i snažnija i da postižu sve značajnije uspehe, ono smatra da se ta aktivnost ne može savladati bez preduzimanja hitnih mera.
- 13. decembar — VŠ NOP odreda Jugoslavije uputio dopunsko naređenje Operativnom štabu Crnogorskog NOP odreda za operaciju u Sandžaku: izvršiti napad na Bistricu i Prijepolje.
- 14. decembar — Vlada Kraljevine Mađarske objavila rat SAD.
— U s. Drenovi (kod Nove Varoši), delovi italijanske divizije «Pusterija» iz Prijepolja napali VŠ NOP odreda Jugoslavije, ali se ovaj pod borbom izvukao.
CK KPJ uputio direktivu Pokrajinskom komitetu KPJ za Srbiju, u kojoj, pored ostalog, postavlja zadatke: i dalje raditi na stvaranju i učvršćivanju NO fronta i NO odbora; jačati bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije u borbi protiv okupatora i njegovih slugu; razvijati partizansku delatnost po celoj Srbiji; jačati politički rad u NOP odredima i u masama; učvršćivati partijske organizacije; veću pažnju obratiti radu sa omladinom.
- 15. decembar — VŠ NOP odreda Jugoslavije uputio proglas italijanskim vojnicima na području Crne Gore, istočne Bosne i Sandžaka: poziva ih da ne vrše zločine nad narodom, već da oružje okrenu protiv svojih fašističkih oficira.
- 18. decembar — U Moskvi otpočela trodnevna konferencija između predsednika vlade SSSR-a i ministra spoljnih poslova V. Britanije. Sovjetske zahteve: da V. Britanija prizna granice koje je SSSR imao uoči nemačke agresije; da se uspostavi sovjetsko-finska granica iz 1941: da Rumunija vrati SSSR-u Besarabiju itd. — engleska delegacija je odbacila, izgovarajući se da su oni protivni Atlantskoj povelji.
— Na predlog vlade, mađarski parlament doneo odluku o pripajanju okupirane teritorije Međumurja, Bačke i Baranje Kraljevini Mađarskoj.
— Snage Crvene armije, u toku protivofanzive pod Moskvom, povratile Kalinjin.
Nemačka Vrhovna komanda oružane sile naredila Komandi oružanih snaga za Jugoslaviju da iz Jugoslavije oslobodi što više nemačkih snaga, u prvom redu 113. i 342. diviziju, i uputi ih na istočni front.
- 18. decembar — U Vašingtonu otpočela konferencija predstavnika 26 država. Odlučeno je da se 1. januara 1942. objavi Deklaracija Ujedinjenih nacija: da će potpisnice Deklaracije nastaviti rat protiv sila Osovine i njihovih pristalica do njihove kapitulacije i da neće zasebno zaključiti mir ili primirje s neprijateljem. Na kraju se kaže da Deklaraciju mogu prihvatiti i svi drugi narodi koji sada ili u budućnosti pruže materijalnu ili vojnu pomoć u borbi protiv fašističkih sila. Konferencija je trajala do 14. januara 1942.
- 21. decembar — U Rudom, odlukom CK KPJ i naredbom VS NOP odreda Jugoslavije, formirana 1. proleterska NOU brigada, u čiji sastav su ušli: po jedan partizanski bataljon Kragujevačkog, Kraljevačkog i Šumadijskog NOP odreda, Beogradski partizanski bataljon Posavskog NOP odreda. 1. crnogorski (lovčenski) i 2. crnogorski partizanski bataljon.
— Naredbom VS NOP odreda Jugoslavije rasformiran Crnogorski NOP odred za operacije u Sandžaku: jedan deo ušao u sastav 1. proleterske NOU brigade (kao 1. i 2. crnogorski partizanski bataljon), drugi deo (Podgorička partizanska četa) ušao u sastav novoformiranom Crnogorsko-sandžačkog NOP odreda, a treći deo vraćen u Crnu Goru.
— VŠ NOP odreda Jugoslavije obavestio GS NOP odreda za Crnu Goru i Boku o rasformiranju Crnogorskog NOP odreda za operacije u Sandžaku i naredio mu da preduzme rušenje komunikacije i blokadu svih varoši na teritoriji Crne Gore.
— Naređenjem VŠ NOP odreda Jugoslavije formiran Crnogorsko-sandžački NOP odred, u cilju objedinjavanja partizanskih snaga i uspešnijeg vođenja borbi u Lirskoj dolini. Odred je bio pod neposrednom komandom VS.
- 22. decembar — CK KPJ uputio direktivno pismo Pokrajinskom komitetu KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak: ističe uspehe u sprovođenju direktiva CK KPJ, ali i greške u pogledu rukovodeće uloge Partije i NO odbora, u radu partijskih organizacija i u vođenju partizanskog ratovanja; kritikuje analizu poraza kod Pljevalja i ukazuje na zadatke Partije u vezi sa spoljnom i unutrašnjom vojno-političkom situacijom.

1941. decembar

BOSNA I HERCEGOVINA

decembar 1941.

25. decembar — VŠ NOP odreda Jugoslavije naredio Štabu Durmitorskog NOP odreda da dva partizanska bataljona uputi prema Kalinoviku, u pomoć Kalinovičkom NOP odredu.
- U Rogatici vrhovni komandant NOP odreda Jugoslavije Josip Broz Tito održao sastanak sa Edvardom Kardeljom, Aleksandrom Rankovićem. Mošom Pijade, Ivom Lolom Ribarom, Svetozarom Vukmanovićem. Rodoljubom Colakovićem i Slavišom Vajnerom Čičom, na kome je razmotrena situacija u istočnoj Bosni i konkretizovan plan za dalja dejstva.
27. decembar — Vlada V. Britanije stavila na raspolaganje izbegličkoj vladi Kraljevine Jugoslavije: (5 radio-stanica, 100 tona ratnog materijala. 75.000 dolara i 100.000 engleskih funti u zlatu, da se sa Malte uputi kao pomoć Draži Mihailoviću.
- U Sofiji završeni pregovori između nemačkog komandanta oružanih snaga za Jugostok generala Kuncea i bugarskog Ministarstva rata, na kojima je postignut sporazum da bugarski 1. korpus okupira jugoistočni deo Srbije.
29. decembar — Predsednik vlade Kraljevine Italije Benito Musolini uputio pismo vodi Trećeg Rajha Adolfu Hitleru u kome ističe potrebu da se pre proleća, po zajedničkom planu, uz angažovanje nemačkih i italijanskih snaga likvidiraju žarišta ustanka u Bosni, Srbiji i Crnoj Gori.
- VŠ NOP odreda Jugoslavije depešom obavestio Kominternu o nemačkoj ofanzivi u Srbiji, gubitku slobodne teritorije, borbama protiv čelnika, formiranju 1. proleterske NOU brigade i tražio materijalnu pomoć od SSSR-a.
30. decembar — Sovjetske trupe povratile poluosrvo i grad Kerč.
- Decembar k. — CK KPJ uputio pismo članovima PK KPJ za Srbiju, koji su se nalazili u Beogradu. upoznavši ih sa popunom PK, on im nalaže: da u Beogradu stvore jak tehnički punkt za održavanje veze sa partijskim organizacijama i rukovodstvima u svim krajevima Jugoslavije; da iz Beograda šalju što više radnika u NOP odrede, a uz svaku grupu po 1—2 člana KPJ; da što više ojača i partijsku organizaciju u Beogradu.
- VŠ NOP odreda Jugoslavije obavestio OŠ NOP odreda za Crnu Goru i Boku o situaciji u Bosni i o formiranju 1. proleterske NOU brigade i postavio mu zadatak da stvara čvrste jedinice, koje bi u datom momentu mogle formirati proletersku brigadu, i da uputi najmanje 1.500 ljudi koji bi oslobodili Foču, Goražde. Ustipraču i Kalinovik i time ne samo pomogli NOB u istočnoj Bosni, već i sprečili prodiranje četnika u Hercegovinu i Crnu Goru.
- CK KPJ rešio da se na okupiranoj teritoriji, u cilju efikasnijeg rada organizacija KPJ, obrazuju manja operativna partijska rukovodstva; da se pojača upućivanje partijskih kadrova i industrijskih radnika iz okupiranih gradova u NOP odrede.
- CK KPJ doneo odluku da se obrazuje Organizacioni sekretarijat za neoslobođene krajeve, sa sedištem u Zagrebu. Zadatak mu je da osigura efikasniju vezu sa pokrajinskim partijskim rukovodstvima i da obezbedi kontinuitet rukovođenja u slučaju da CK KPJ i VŠ NOP odreda Jugoslavije dođu u tešku situaciju.
- Decembar — CK KPJ dao direktivu Pokrajinskom komitetu KPJ za Srbiju da stvori poverništvo za istočnu Srbiju (Niš, Leskovac, Požarevac, Zaječar) radi lakšeg rukovođenja partijskim organizacijama i oružanom borbom.

BOSNA I HERCEGOVINA

1. decembar — Trebinjski bataljon Hercegovačkog NOP odreda pokidao sve tt veze Trebinja sa okolnim garnizonima (Dubrovnikom. Bilećom i Stocam) i posekao oko 350 tt slubova. Kidanje veza je otpočelo 30. novembra uveče,
- Na velikom narodnom zboru u s. Lastvi (kod Trebinja) izabran opštinski NO odbor.
2. decembar — Delovi Ozrenskog NOP odreda zauzeli železničku stanicu Kakmuž (na pruzi Doboje — Tuzla).
- 2/3. decembar — Kod s. Moska (na putu Bileća — Trebinje) delovi Hercegovačkog i Nikšičkog NOP odreda uništili jednu manju italijansku motorizovanu kolonu iz sastava divizije »Marke«, zatim zauzeli žand. st. Jasen i time potpuno ndsekli neprijateljski garnizon u Bileći.
- Kod s. Aleksine Mede (na pruzi Trebinje — Hum) delovi 3. partizanskog bataljona Hercegovačkog NOP odreda porušiti železnički most Saobraćaj obustavljen preko 20 dana.

3. decembar — Dvadeset domobranskih i 5 ustaških bataljona, sa polukružne osnovice iz doline r. Bosne i r. Spreče otpočeli ozrensku operaciju s ciljem da unište Ozrenski NOP odred (4 partizanska bataljona) i obezbede komunikacije u dolini Bosne. Odred je u desetodnevnom neprekidnim borbama slomio neprijateljske napade i odbranio slobodnu teritoriju. Dvanaestog decembra su iscrpene neprijateljske jedinice obavile napade, ne dostigavši u potpunosti ni ciljeve postavljene za prvi dan operacije.
- Posle četverodnevne opsade, dve čete 3. partizanskog bataljona Hercegovačkog NOP odreda razoružale posadu žand. st. Grab — Zupci (kod Trebinja) i uništile žand. stanicu, poštu i opštinu.
- U Mostaru, pod rukovodstvom AF2-a. nekoliko stotina žena demonstriralo protiv gladi i skupoće. Demonstrantkinje su na gradskoj pijaci pobacale svu repu sa tezgi. Pošto su sreskom načelniku predale zahteve za poboljšanje snabdevanja, one su nastavile demonstracije kroz grad.
4. decembar — Kod Bos. Novog (na pruzi B. Novi — Bihać) delovi 1. krajiškog NOP odreda srušili oklopni voz. Jedan vagon pao u Unu.
5. decembar — U tročasavnoj borbi na Mrakovici (na pl. Kozari) delovi 2. krajiškog NOP odreda gotovo potpuno uništili 2. bataljon domobranskog 11. pešadijskog puka. Zarobljeno 190 a ubijeno preko 90 domobrana. U borbi poginuo član OK KPJ za Kozaru Dragoja Miljatović Svare, narodni heroj.
- Kod s. Rastičeva dva bataljona 3. krajiškog NOP odreda i Livanjski NOP odred razbili jedan bataljon italijanske divizije »Bergamo«, ojačan ustašama iz Kupresa.
- Devet četničkih odreda (Zlatarski, Rogatički, Višegradski, Cajnički, Kalinovički, 1. hercegovački (Fočanski), 1, 2. i 3. udarni), po sporazumu sa italijanskim okupacionim vlastima, koje su ih i naoružale sa oko 3.000 pušaka, preuzeli srezove Foču i Cajniče, a zatim izvršili masovan pokolj muslimanskog stanovništva (zaklali preko 5.000 ljudi, žena i dece), spalili nekoliko stotina kuća i opljačkali većinu naselja.
- Decembar p. — U istočnu Bosnu, u cilju razbijanja partizanskih jedinica, iz Srbije su prebačeni preko Drine Cerska brigada i delovi Zlatiborskog četničkog odreda
- Na prelazu preko Drine kod St. Broda (nizvodno od Višegrada) četnici na prevaru razoružali jednu kombinovanu partizansku četu (formiranu na Zlatiboru) i nekoliko boraca predali nemačkim vojnicima, koji su ih u Užicu streljali.
- Delovi Sjellinskog bataljona Romanijskog NOP odreda i Pračanskog bataljona Kalinovičkog NOP odreda prešli u četnike. Od ostataka oba bataljona formiran novi Pračanski bataljon Romanijskog NOP odreda.
- 5/6. decembar — Delovi NOP odreda »Zvijezda« zauzeli Begov Han (na pruzi Sarajevo — Brod), spalili ž. st. i pilanu, prekinuli železničku prugu i srušili voz.
6. decembar — Druga četa Udarnog bataljona Ozienskog NOP odreda uništila posadu (vod domobrana) rudnika u Banovićima i demolirala rudničke uređaje.
- U s. Javoru (kod Bileće) delovi Hercegovačkog NOP odreda zarobili italijansku stražu (21 vojnika).
- Domobrani i žandarmi (oko 2 bataljona sa 1 oklopnim vozom) otpočeli dvodnevnu akciju čišćenja protiv delova NOP odreda »Zvijezda« u rejonu Kakanj — Zenica — Lašva.
7. decembar — Povodom oživljavanja ustanka i prvih većih okršaja sa okupatorom. Stab Hercegovačkog NOP odreda uputio narodu Hercegovine proglas u kome mu ukazuje na četničku izdaju i na potrebu za čvrstom disciplinom i poziva ga na masovno stupanje u partizanske jedinice.
8. decembar — Kod Kupresa Livanjski NOP odred i delovi 2. bataljona 3. krajiškog NOP odreda napali iz zasede ojačanu italijansku mitraljesku četu na kamionima. Uništena 2 kamiona; zaplenjeno 5 mitraljeza, 6 sanduka municije i 10 pušaka; zarobljeno 13 i ubijeno 8 neprijateljskih vojnika.
- Delovi Konjičkog bataljona Kalinovičkog NOP odreda uništili milicijsko-ustaško uporište u s. Spiljanima (kod Konjica), Zarobljeno 16 milicionera a zaplenjeno oko 20 pušaka.
- 9,10. decembar — Po dva bataljona Romanijskog i Kalinovičkog NOP odreda i dve četničke čete izvršili snažan napad na Pale. Otkrivši pripreme za napad i za predaju domobrana, neprijatelj je promenio raspored, zbog čega napad nije uspeo uprkos velikom zalaganju, Sledećih dana napadi su obnovljeni, ali mesto nije zauzeto.

- Delovi 2. krajiškog NOP odreda spalili ž. st. Dragotinju (na pruži Bos. Novi — Prijedor), razoružali posadu (60 domobrana) i odbili intervenciju jedne nemačke čete.
- 10. decembar* U s. Gerzovu (srez Mrkonjić-Grad), pod rukovodstvom sekretara Oblasnog komiteta KPJ za Bos. krajinu, održana konferencija komandnog kadra 3. krajiškog NOP odreda u cilju konsolidacije i čvršćeg povezivanja jedinica. Na konferenciji je sankcionisano postojanje četničkog bataljona Kočić u sastavu log odreda.
- Po direktivi PK SKOJ-a za BiH formiran OK SKOJ-a za Kalinovik — Konjic (kasnije: za jugoistočnu Bosnu). On je obuhvatao i Kalinovički NOP odred.
- NOP odred »Zvijezda« otpočeo višednevni napad na Vareš. Do 12-og je zauzeto desetak sela — uporišta spoljne odbrane, ali, zbog intervencije jednog bataljona nemačke 718. pešadijske divizije i oko dva domobranska bataljona, mesto nije zauzeto.
- Uništavanje Objekata na pruži Semizovac — Ivančici NOP odred »Zvijezda« prisilio neprijatelja da 7 meseci obustavi eksploataciju te pruge, kao i rudnika mangana u Cevljanovićima i nekoliko pilana.
- 11. decembar* — Delovi 6. bataljona 3. krajiškog NOP odreda posle jače borbe razbili mesnu miliciju i zauzeli s. Koričane (kod Travnika). Zaplenjeno 50 pušaka.
- 12. decembar* — U s. Pljevi (kod Jajca), pod rukovodstvom sekretara Oblasnog komiteta KPJ za Bos. krajinu, održana partijska konferencija za okrug Jajce: izabran Okružni komitet; usvojeni zaključci da treba svestrano jačati malobrojne partijske organizacije i organizaciono učvršćivati vojne jedinice; razrađeni zadaci NO odbora; ukazano na razbijačko delovanje četnika unutar odreda.
- 12/13. decembar* — Delovi 1. bataljona 3. krajiškog NOP odreda zauzeli i spalili ž. st. Bravnice (na pruži Jajce — D. Vakuf) a domobransku posadu zarobili.
- Između V. Kladuše i Pećigrada ustanici posekli 67 tt stubova.
- 13. decembar* — U s. Kraljevom Polju (sada: Partizansko Polje) kod Han-Pijeska GS NOP odreda za BiH održao sastanak sa komandom četničkih odreda istočne Bosne u vezi s pitanjem eventualnog pripajanja istočne Bosne Nedićevoj Srbiji. Četnici su posle duže rasprave formalno prihvatili stav da se pruži otpor i nemačkim jedinicama i nedićevcima, ali se nisu pridržavali zaključka nego su 1 dalje razbijali partizanske jedinice.
- Formiran SK KPJ za Glamoč u sastavu OK KPJ za Jajce. Partijska organizacija glamočkog sreza bila je do tada u sastavu OK KPJ za Drvar.
- Delovi Konjičkog bataljona Hercegovačkog NOP odreda uništili ž. st. Prenj (na pruži Mostar — Sarajevo).
- 14. decembar* — Delovi 3. krajiškog NOP odreda ušli u Skender-Vakul. Žandarmerijsko-domobranska posada povukla se u Kotor-Varoš.
- Dve čete 6. bataljona 3. krajiškog NOP odreda zauzele s. Slatinu Iliđu (kod Banje Luke).
- U s. Javoranima na konferenciji komandnog kadra Banjalučkog bataljona 3. krajiškog NOP odreda došlo do sukoba sa četničkim elementima, koji su se izdvojili iz bataljona i formirali zaseban četnički bataljon.
- 15. decembar* — U Majkić-Japri održana konferencija komandnog kadra 1. krajiškog NOP odreda u cilju reorganizacije, učvršćenja i borbenog aktiviranja partizanskih jedinica.
- Delovi 6. bataljona 3. krajiškog NOP odreda ušli u Maslovare (kod Kotor-Varoši).
- Kaznena ekspedicija italijanske divizije i-Bergamo- (jedan puk sa tenkovima i 3 aviona) zauzela sela Kupreškog polja (Rastićevo. Blagaj, Novo Selo. Semenovce) i vršila represalije.
- Decembar p. p.* — Od delova Ozrenskog NOP odreda iz tuzlanskog sreza Slab Ozrenskog NOP odreda formirao 4. bataljon.
- Formiran Žunovski bataljon Romanijskog NOP odreda. On je 18 decembra prešao četnicima.
- Decembar s.* — Treći bataljon Hercegovačkog NOP odreda zbog prevelikog broja četa (15) preformiran u dva bataljona: -Luka Vukalović- i »Nedo Cabrinović«.

- Na terenu srezova Zenica i Zavidovići formiran Zenički bataljon NOP odreda "Zvijezda«.
- Decembar d. p.* Na osnovu odluke konferencije KPJ za okrug Jajce u Pljevi formiran SK KPJ za Jajce.
- U Skender-Vakufu, na opštinskom zboru (preko 1.500 ljudi), izabran opštinski NO odbor.
- Formiran Opštinski narodnooslobodilački odbor Šnjegotina, sa sedištem u s. Karaču (srez Tešanj).
- 16. decembar* U kratkoj borbi na Turjaku (na Kozari) delovi 2. krajiškog NOP odreda zarobili četu domobranskog 1. pešadijskog puka.
- 17. decembar* Po jedan bataljon Romanijskog NOP odreda, NOP odreda "Zvijezda« i jedan četnički bataljon zauzeli Olovo.
- U Rudo ušli delovi crnogorskih partizanskih jedinica koji su bili određeni za ulazak u 1. proletersku NOU brigadu.
- 17 18. decembar* — U školi s. Vodičeva 3. partizanska četa 2. krajiškog NOP odreda uništila domobransku 5. četvu Bjelovarskog dopunskog bataljona i uništila uređaje žičare rudnika Lješljani.
- 18. decembar* — Otpočeo izlaziti Bilten« PK KP.) za BiH. Štampan je u ilegalnoj partijskoj tehnici u Sarajevu.
- Na Radovan ždrijelu (na putu Dubrovnik — Trebinje) tri čete bataljona »Nedo Cabrinović« Hercegovačkog NOP odreda razbile iz zasede jedan motorizovani polubataljon italijanske divizije Marke«. Uništena 2 tenka i 8 kamiona a zaplenjeno 9 p. mitraljeza i oko 100 pušaka.
- Delovi 5. bataljona 3. krajiškog NOP odreda izvršili neuspeo napad na 250 domobrana i žandarima u s. Krupi na Vrbasu (kod Banje Luke).
- 19. decembar* — Dva bataljona Hercegovačkog NOP odreda zauzeli ž. st. Jasenica-Lug, Dikliče i Poljice (zarobivši italijanske posade), a do 22. decembra i Uskoplje, Glavsku i Grmljane. Saobraćaj na prugama Dubrovnik — Trebinje, Uskoplje — Zelenika i Hum — Gabela obustavljen do 22. januara 1942. godine.
- 20. decembar* — Kod s. Galjipovaca (na putu Prnjavor — Banja Luka) delovi 6. bataljona 3. krajiškog NOP odreda sprečili prodor jednog domobranskog bataljona i oko 300 pripadnika »Kulturbunda« prema s. Hrvčanima. U borbi, koja se produžila i sledeća dva dana, neprijatelj je imao 102 mrtva.
- U s. Grabu, na konferenciji predstavnika seoskih NO odbora, izabran opštinski NO odbor Zupci (kod Trebinja).
- U Rudom formiran opštinski NO odbor i komanda mesta.
- Delovi NOP odreda »Zvijezda« zauzeli žand. st. Vijaku (kod Olova)
- 21. decembar* — Na Širokom brijegu (na pl. Kozari) održano vojno-pojitičko savetovanje OK KPJ za Kozaru i 2. krajiškog NOP odreda: izvršena analiza rada od početka ustanka, kao i stanja u tom odredu i u pozadini; ukazano na taktička iskustva iz dotadašnjih borbi; postavljeni zadaci u pogledu formiranja rezervnih (omladinskih) četa, učvršćenja NO odbora, rada sa ženama i omladinom, čišćenja destruktivnih elemenata: donela odluka da se jedinice reorganizuju u tri bataljona (što je krajem meseca i izvršeno).
- Posle petodnevnih borbi delovi NOP odreda "Zvijezda". Romanijskog i Ozrenskog NOP odreda oslobodili dolinu r. Krivaje,¹ zauzeli 80 km železničke pruge Zavidovići — Olovo i 13 železničkih i nekoliko žand. stanica, zarobili ili razoružali veći broj posade.
- 21/22. decembar* Između ž. st. Konjica i Lisičića Konjički bataljon Hercegovačkog NOP odreda srušio putnički voz i zarobio 10 nemačkih i italijanskih vojnika.
- 22. decembar* Posle sedmodnevnih upornih borbi delovi italijanske divizije »Marke* i domobranskog 14. pešadijskog puka iz Trebinja probili se u opkoljeni garnizon Bileću. Snage

¹ U oslobođenu dolinu **Krivaje upita Je Cerska četin-C-ka brigada, time je osujećen** plan GS NOP odreda BiH o **Ovršćem povezivanju NOP odreda i prodoru u bosanski Industrijsko-rudarski basen**

- u Bileći sadejstvovala su sa snagama koje su napadalo iz Trebinja. U tim borbama neprijatelj je imao preko 100 mrtvih.
23. decembar — U s. Gaočiću (kud Rudog) dolovi 1. proleterske NOU brigade uništile ojačanu četu italijanske divizije »Pusterija«. Zarobljena 124 italijanska vojnika a zaplenjeno: 5 minobacača, 3 mitraljeza, 9 p. mitraljeza i oprema za preko 200 vojnika.
- Između ž. st. Grmljani i Zavala (na pruži Hum — Gabela) dve čete Trebinjskog bataljona Hercegovačkog NOP odreda uništile voz koji je pratilo oko 100 italijanskih vojnika.
- 23/24. decembar — Između ž. st. Konjica i Lisičića Konjički bataljon Hercegovačkog NOP odreda uništio putnički voz.
25. decembar — Delovi 6. bataljona 3. krajiškog NOP odreda z-Tuzoli žand. st. Dragolovce (na putu Teslić — Prnjavor), razbili mesnu miliciju i zarobili vod domobrana.
- Izdvajanjem četa iz 1. bilečkog bataljona Vladimir Gaćinović' formiran Slolački bataljon Hercegovačkog NOP odreda.
- Na zboru u s. G. Podgradcima (srez Bos Gradiška) izabran opštinski NO odbor.
- Na zboru u s. Šipragama (kod Kotor-Varoši) izabran opštinski NO odbor.
- Livanjski NOP odred zauzeo žand. st. Koricnu (na pruži Glamoč — Livno), a posadu, uglavnom, razoružao.
26. decembar — Formiran SK KPJ za Gacko.
- 27/28. decembar — Delovi 5. bataljona 3. krajiškog NOP odreda zarobili osiguranje banjalučkog vodovoda — Subotica (60 domobrana i 1 oficira).
- Delovi 2. krajiškog NOP odreda uništili žand. stanicu i opštinsku arhivu u selima Drakseniću, Orahovi i Romanovcima.
28. decembar — U Vlasenici četnička »Privremena uprava istočne Rosne« održala konferenciju četničkih delegata iz istočne Bosne: pripremljena kapitulacija četnika u istočnoj Bosni i prihvaćeni uslovi Nedića i nemačkog okupatora.
23. decembar — U s. Dulićima. izdvajanjem čela gornjeg Gatačkog polja iz Gatačkog bataljona, formiran bataljon »6. juni« Hercegovačkog NOP odreda.
30. decembar — GS NOP odreda za BiH uputio u Podgrmeč đr Mladena Stojanovića u cilju pomoći na konsolidaciji 1. krajiškog NOP odreda.
- Kod Brezovog Polja na Savi Bijeljinska četa Bijeljinsko-brčanskog bataljona Majevičkog NOP odreda zarobila i potopila veliki rečni brod »Pančevo«.
- Na pruži Rača — Bijoljina delovi Majevičkog NOP odreda srušili voz.
- Decembar k. — Na konferenciji članova KPJ 1. bataljon 2. krajiškog NOP odreda i sa terena izabran SK KPJ za Bos. Novi u sastavu OK KPJ za Kozaru.
- U s. Zupcirna, na sastanku sekretara opština, formiran (privremeni, inicijativni) SNO odbor za Trebinje.
- Na zboru u s. Cečavi (kod Tešnja) izabran opštinski NO odbor.
- Decembar — Na inicijativu PK SKOJ-a za BiH otpočeo rad na osnivanju Narodnooslobodilačkog saveza omladine Bosne i Hercegovine (NOSOBiH), kao masovne organizacije udružene srpske, muslimanske i hrvatske omladine Bosne i Hercegovine.
- U Loparama, na konferenciji 13 seoskih i opštinskih NO odbora, izabran SNO odbor za Majevicu.
- Formiran Sočićki bataljon Romanijskog NOP odreda.
- U s. Srednjem (kod Sarajeva), na zboru delegata seoskih NO odbora, izabran opštinski NO odbor.
- Izabrani opštinski NO odbori Bukovača, Smoljana i Krnjeuša (kod Bos. Petrovca).
- Formiran opštinski NO odbor V. Rujiške (kod Bos. Krupe).
- Na konferenciji seoskih NO odbora sela Kujana. Dobrljina. G. i D. Vodičeva (kod Bos. Novog) izabran opštinski NO odbor Dobrljin.

- Formiran 3. stuparski bataljon Birčanskog NOP odreda. Krajem decembra prišao četnicima.
- U s. Razljevu, na konferenciji 19 seoskih NO odbora izabran opštinski NO odbor. Obuhvatao delove ranijih opština Brezovo Polje, Celić i Brčko.
Formirani opštinski NO odbori Vijačani, Hrváčani, Otpočivaljka i St. Martinac (kod Prnjavora).

CRNA GORA

1. decembar
- Crnogorski NOP odred za operacije u Sandžaku; posle desetodnevnog marša, izvršio napad na Pljevlja, gde se nalazio jak garnizon italijanske divizije Pusterija-. Odred je, u oštrim borbama, uspeo da zauzme znatan deo grada, ali je bio prisiljen da se u zoru (2. decembra) povuče uz velike gubitke. Neprijatelj je imao 74 mrtva, oko 170 ranjenih vojnika, dok su partizanske snage imale 203 mrtva i 269 ranjenih boraca među kojima komandant Jezersko-šaranskog bataljona Dušan Obradović, zamenik političkog komesara Jezersko-šaranskog bataljona Vuk Knežević, pomoćnik političkog komesara Nikšićkog bataljona Peko Pavlović i Lazar Radojević i bombaš Petar Jovičević, narodni heroji.
 - Kod Krnova polja partizani Durmitorskog NOP odreda porušili kolski put Nikšić — Savnik.
U s. Lastvi (kod Grahova) održan zbor partizana Grahovskog bataljona Nikšićkog NOP odreda i meštana, na kome je izabran Rudinsko-trepački opštinski NO odbor.
2. decembar
- Na plenarnoj sednici Šavničkog SNO odbora donete odluke: da se normalizuju cene mesu; da trgovci ne podižu cene; da mlinari naplaćuju ujam od svega 3/o i da sve opštine (izuzev drobnjačke) predaju SNO odboru 10/o novca iz NO fonda.
3. decembar
- U Lipoglavu (klanac između pl. Grkovca i pl. Dragalja, na putu Risan — Grahovo) delovi Orjenskog i Grahovskog bataljona iz zasede napali 17 italijanskih vojnika. U borbi je poginulo 7 a zarobljeno 10 italijanskih vojnika. Zaplenjeno: jedan mitraljez, oko 10 pušaka, 5 pištolja i veća količina municije.
U rejonu ?ute grede (na putu Danilovgrad — Nikšić) delovi Petrušinsko-pavkovičkog i Vražegrmskog bataljona iz zasede napali dva neprijateljska kamiona i posle kraće borbe zarobili 13 italijanskih vojnika a zaplenili oba kamiona. Partizani nisu imali gubitaka.
Stab Lovćenskog NOP odreda uputio pismo Krstu Popoviću, jednom od voda (separatističke) Crnogorske federalističke stranke, kojim ga poziva na zajedničku oslobodilačku borbu protiv okupatora.
 - Kod s. Jezerca (južno od Kolašina) jedinice Komskog NOP odreda napale italijansku auto-kolonu i nanele joj gubitke.
4. decembar
- Kod s. Cerovika (blizu Crkvice) delovi Orjenskog i Grahovskog bataljona Nikšićkog NOP odreda zarobili odeljenje od 14 italijanskih vojnika i zaplenili izvesnu količinu oružja i telefonskog materijala.
Italijanska kolona krenula iz Prijepolja za Pljevlja. Na putu je spalila sela Čajževiče, Jabuku i Crljenice a stanovništvo poubijala. Samo u s. Jabuci je ubijeno 14 lica.
 - GS NOP odreda za Crnu Goru i Boku naredio Stabu Nikšićkog NOP odreda da sistematskim radom na političkim konferencijama i zborovima razobličava neprijateljske elemente i da uništi sve one koji pokušavaju da pored partizanskih jedinica stvaraju ma kakve druge vojne organizacije.
Delovi Lovćenskog NOP odreda i Orjenski bataljon Nikšićkog NOP odreda napali italijansku posadu u s. Dragalju (kod Grahova). U borbi je zarobljeno 50 a poginulo 12 italijanskih vojnika.
5. decembar
- Delovi Grahovskog bataljona Nikšićkog NOP odreda vodili horbu protiv italijanske posade iz Grahova koja je pokušala da zauzme staru austrijsku tvrđavu »Dvrnik (kod Grahova) i odbacili je u Grahovo, uz gubitke od 4 poginula i 12 zarobljenih vojnika.
 - Izabran opštinski NO odbor za D. Moraću, sa sedištem u manastiru Moraći (kod Kolašina).

- G. decembar — Delovi Grahovskog i Orjenskog bataljona Nikšićkog NOP odreda napali italijansku kolonu, jačine 150 vojnika i 2 tenka, koja se sa komorom uputila iz Risna u Crkvice. Posle kraće borbe, pretrpevši gubitke, kolona se vratila u Risan.
- Delovi NOP odreda Bijeli Pavle« napali italijansku pionirsku četu koja je popravljala porušeni put Danilovgrad — s. Bogetići. Zarobili su 29 vojnika. 1 oficira i 2 narednika.
7. decembar — U s. Radovč.u (kod Titograda) održano savetovanje PK KPJ za Crnu Goru. Boku i Sandžak, na kome je, posle analize vojno-političke situacije, zaključeno: suzbiti svako zastranjivanje i svim rodoljubima omogućiti aktivno učešće u NOB-u. po svaku cenu onemogućiti stvaranje četničkih oružanih formacija, pojačati političko-partijski i kulturni rad, preduzeti sve potrebne mere u cilju pomoći siromašnim porodicama (mobama, rekvizicijom imovine narodnih neprijatelja i si.), srediti partijske organizacije na teritoriji Bara, Kolašina, Berana, Andrijevice, u katunskoj nahiji i u Boki; izvršiti pravilnu raspodelu kadrova, ne zapostavljajući pri tome rad u pozadini, redovnije održavati međusobne veze i veze partijskih organizacija sa PK. pojačati rad među omladinom i ženama: sprovesti direktivu PK u vezi s radom Partije u NOP odredima, kao i direktivu u vezi s organizacijom i radom NO odbora; organizovati agitaciono-propagandnu komisiju pri PK i saradnju u listu "Narodna borba"; posvetiti veću brigu partijskoj tehnici; realnije ocenjivati stvarni odnos snaga (ne potcenjivati neprijatelja).
- Clan CK KPJ, Moša Pijade, obavestio vrhovnog komandanta NOP odreda Jugoslavije Josipa Broza Tita o uređenju bolnice na Zabljaku i o teškoćama oko smeštaja i zbrinjavanja velikog broja ranjenika i bolesnika posle neuspelog napada na Pljevlja.
- Kod s. Veljeg Brda (blizu Titograda) delovi Ljefkopoljskog partizanskog bataljona Zetskog NOP odreda porušili put Podgorica — Danilovgrad u dužini oko 250 m i pokidali tt veze.
- Kod sela Knezlača i Cerovika (na komunikaciji Risan — Crkvice), četa Orjenskog bataljona Nikšićkog NOP odreda napala oko 400 vojnika italijanske divizije »Mesina . koja je iz Risna pokušala da deblokira posadu u Crkvicama. Posle četvoročasovne borbe neprijatelj je, uz gubitke od preko 120 mrtvih i ranjenih vojnika, odbačen ka Risnu. Partizani su imali 2 mrtva i 4 ranjena borca.
- Na konferenciji Opštinskog NO odbora i delegata seoskih NO odbora grahovske opštine doneta odluka o daljem prikupljanju hrane, s tim da se polovina zadrži u seoskim magacinima a druga polovina doterà u centralni magacin grahovske opštine.
9. decembar — PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak uputio proglas narodu Crne Gore, Boke i Sandžaka pozivajući ga da se ujedini u borbi protiv okupatora i njegovih slugu.
- GS NOP odreda za Crnu Goru i Boku naredio Slabu Nikšićkog NOP odreda da rušenjem puteva onemogući kretanje neprijateljskih kamiona u pravcu Šavnika i Nikšića; da drži zasede i straže od Nikšića ka Grahovu i ka Podgorici (sada: Titograd); da hitno prebaci sanitetsko ljudstvo i materijal, kao i hranu, u bolnicu na Zabljaku.
- GS NOP odreda za Crnu Goru i Boku dao Lovčenskom NOP odredu uputstvo kako treba narodu objašnjavati neuspeh napada na Pljevlja i naredio mu da izvrši mobilizaciju ljudstva za rušenje komunikacija na svome sektoru.
10. decembar — U Šahovićima (sada: Tomaševo. kod Bijelog Polja), na inicijativu MK KPJ za Bijelo Polje, formiran 1. udarni bataljon na teritoriji sreza bjelopoljskog.
- Održan plenum OK KPJ za Cetinje: prenesene su odluke sa pokrajinskog partijskog savetovanja od 7. decembra; razmatrana je politička situacija na terenu OK posle neuspelog napada na Pljevlja.
11. decembar — Delovi Grahovskog bataljona Nikšićkog NOP odreda sa položaja Veli vrh odbili napad bataljona italijanske divizije »Mesina« iz Risna, koji je pokušao da deblokira posadu Crkvica.
- Održano partijsko savetovanje za područje MK KPJ za Nikšić: prisutni su upoznali sa odlukama pokrajinskog partijskog savetovanja od 7. decembra; razmatrana je i politička situacija na terenu MK posle neuspelog napada na Pljevlja.
12. decembar — PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak dao direktivu Oblasnom komitetu KPJ za Sandžak, okružnim i mesnim komitetima i biroima ćelija KPJ. U njoj se ukazuje na opasnost razornog rada Pete kolone, koja teži da kroz razne oblike onemogući jedinstvo i solidarnost naroda u borbi protiv mrskog okupatora«; zatim se nalaže svim partijskim organizacijama da povedu najenergičniju borbu protiv Pete kolone, kao i da politički intenzivnije rade u narodu.

13. decembar Održano partijsko savetovanje za područje MK KPJ Kolašin, preneti partijska linija izložena na pokrajinskom partijskom savetovanju; diskutovano o političkoj situaciji i o pojačanom radu pete kolone u srezu; doneli zaključci u vezi sa daljim radom.
14. decembar Održano partijsko savetovanje za područje MK KPJ Šavnik: razmatrana politička situacija posle neuspelog napada na Pljevlja.
Delovi italijanske divizije »Mesina« nadirući od Risna, uspele da potisnu delove Orjenskog i Grahovskog bataljona Nikšićkog NOP odreda i deblokiraju garnizon Crkvice.
15. decembar Na zboru u s. Vračenovici (kod Nikšića), izabran Vučedolski opštinski NO odbor. U s. Gostilju (kod Titograda) izašao prvi broj lista »Omladinski pokret«, organa Crnogorske narodne omladine. Izlazio do kraja rata.
- Decembar s.* — PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak uputio direktivu partijskim komitetima i biroima ćelija: da izvrše evakuaciju stanovništva, hrane i pokretne imovine iz zone koja se nalazi pod neposrednim udarom okupatorske vojske.
U vezi sa pojačanom aktivnošću pete kolone, Pokrajinski odbor Crnogorske narodne omladine uputio direktivno pismo svim okružnim, sreskim i opštinskim odborima CNO: poziva CNO da na sastancima, zborovima i konferencijama otvoreno i energično istupa protiv rada pete kolone i njenog pokušaja da razbije jedinstvo naroda i omladine.
- Decembar d. p.* — OK KPJ za Cetinje uputio proglas albanskim vojnicima u italijanskoj službi i šiptarskom stanovništvu sreza barskog: poziva ih da otkazuju poslušnost fašistima i da pomažu partizanima u borbi za slobodu i bratstvo crnogorskog i albanskog naroda.
Na području vražegrmske opštine formiran Vražegrmski partizanski bataljon.
— Na području sreza barskog, odlukom Štaba Lovčenskog NOP odreda, formiran Primorsko-crmnički partizanski bataljon Lovčenskog NOP odreda.
10. decembar — Na komunikaciji Herceg-Novi — Crkvice, delovi Orjenskog bataljona Nikšićkog NOP odreda vodili borbu protiv jačih italijanskih snaga, koje su iz Herceg-Novog pokušale da se probiju u Crkvice. U toj borbi je poginulo 15 a ranjeno oko 30 italijanskih vojnika.
— Jedan bataljon italijanskih alpinaca pošao iz Herceg-Novog preko Kamenog i Ubaljske pl. da napadne s leđa partizanske snage koje su opsedale Crkvice. Posle kratke borbe materala ga je na povlačenje. Neprijatelj je imao 15 mrtvih (između ostalih, poginuo 1 komandant bataljona) i 30 ranjenih. Partizanske snage nisu imale gubitaka.
- III 17. decembar — Na mestu zvanom Grab bataljon »13. juli« Lovčenskog NOP odreda porušio put Cetinje — Budva i pokidao tt veze.
17. decembar — Kod mesta Jezerca (na komunikaciji Kolašin — Mateševo) delovi Kolašinsko-rečinskog bataljona Komskog NOP odreda napali na italijansku kolonu od 5 kamiona, ubili 22 italijanska vojnika i 2 oficira i zarobili 5 vojnika, zaplenili 3 p. mitraljeza. 22 puške i 2 minobacača i uništili svih 5 kamiona. Partizani su imali 2 ranjena.
- IS. decembar — Štab Crnogorskog NOP odreda za operacije u Sandžaku uputio narodu Rudog i okoline proglas sa pozivom na jedinstvo Srba i muslimana u borbi za slobodu.
19. decembar — PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak uputio Okružnom komitetu KPJ za Podgoricu 220 letaka na italijanskom jeziku da ih rasturi među italijanske vojnike.
— Na sektoru Lopate — Raškovo guvno delovi Komskog NOP odreda porušili put Lijeva Rijeka — s. Mateševo i pokidali tt veze.
20. decembar — Povodom pojačane aktivnosti vođa četničkog pokreta na području srezova andrijevičkog, beranskog i kolašinskog i formiranja četničkih »nacionalnih odbora« i narodne vojske«. Okružni komitet KPJ za Berane uputio proglas narodu: poziva ga da u narodnooslobodilačkim partizanskim četama, pod vodstvom KPJ, nastavi bespoštednu borbu protiv okupatora i domaćih izdajnika, rušilača narodnog jedinstva.
— PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak uputio pismo Okružnom komitetu KPJ za Podgoricu: obaveštava ga o rešenju da se formira Gornjoliešanski bataljon i o potrebi da se pojača politički rad u Lješaškoj nahiji.

- Kod s. Pajkova Vira (blizu Kolašina) Donjomoračka partizanska četa Komskog NOP odreda napala italijansku jedinicu i, posle tročasovne borbe, ubila 6 i ranila 1U italijanskih vojnika. Partizani su imali 3 ranjena.
21. decembar — GS NOP odreda za Crnu Goru i Boku uputio saučešće porodicama partizana poginulih prilikom napada na Pljevlja.
22. decembar — OK KPJ za Nikšić uputio proglas narodu sreza nikšićkog, šavničkog i Boke pozivajući ga na jedinstvenu i pojačanu borbu protiv okupatora i narodnih izdajnika. U Banjanima, na inicijativu MK KPJ za Grahovo, formiran opštinski NO odbor.
- Stab Lovčenskog NOP odreda uputio pismo Stabu Orjenskog bataljona Nikšićkog NOP odreda: javlja da će spretiti pokušaje okupatora da prodre preko Cuca i da će preduzeti akcije za uništenje petokolonaša na svom području.
- Kod manastira u s. D. Moraći, zbog pogoršanja vojno-političke situacije u srezu kolašinskom, otpočelo dvodnevno partijsko i vojno savetovanje MK KPJ za Kolašin i Štaba Komskog NOP odreda.
23. decembar — GŠ za Crnu Goru i Boku naredio Nikšićkom NOP odredu da pregovara sa italijanskim okupatorom o razmeni zarobljenika; da zaštiti srpski i muslimanski živalj od okupatora, ustaša i ustaški nastrojenih muslimana: da partizanskim jedinicama na sektoru Bileća, Gackog i Foče pruži pomoć u borbi protiv okupatora i četnika.
25. decembar — Kod Zirovnice se italijanska kolona iz Nikšića, jačine 300 vojnika, sukobila sa snagama Lukovskog bataljona i delovima Župskog bataljona i Rubeške čete Nikšićkog NOP odreda. Nešto kasnije koloni je pristiglo pojačanje u jačini jednog bataljona (800 vojnika sa 7 tenkova). Jedinice Lukovskog partizanskog bataljona su prešle u protivnapad i odbacile neprijatelja, koji se zatim, pod zaštitom tenkova i mraka, povukao za Nikšić, pretrpevši znatne gubitke. Lukovski bataljon je imao samo 3 ranjena. 1
- Grupa partizana Orjenskog bataljona Nikšićkog NOP odreda ubacila bombe u kasarnu na Igalu. Tom prilikom su poginula dva italijanska vojnika i nekoliko njih je ranjeno. Kao odmazdu za ovu akciju italijanski okupator je ubio 6 lica i zapalio nekoliko kuća.
26. decembar — PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak uputio pismo Okružnom komitetu za Cetinje tražeći od njega da pruži pomoć Skadarskom komitetu KP Albanije.
- 26/27. decembar — Italijanske snage sa pravca Risna uspelo da prodru u Grahovo i da se spoje sa tamošnjim garnizonom.
27. decembar — Jedinice Nikšićkog NOP odreda, posle skoro mesec dana teških borbi na sektoru Grahovo — Crkvice, ušle u Grahovo i pohvatale i razoružale mesne četnike. Italijanski garnizon, (jedinica iz divizije -Mesina«), uz prihvat snaga iz Boke Kotorske, pod borbom je odstupio u pravcu Risna i Crkvice.
28. decembar — Partijska organizacija uspela da iz okupiranog Nikšića izvuče štampariju bivše »Slobodne misli« I prebaci je na slobodnu teritoriju s. G. Polje. Od tada su u ovoj štampariji, pod rukovodstvom Pokrajinskog komiteta KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak, štampani »Narodna borba«. Saopštenje«, Omladinski pokret«, razne brošure i propagandni materijal.
- 28/2J. decembar — Partizani Kosovoluškog i Komansko-zagaračkog bataljona NOP odreda »Bijeli Pavle«, pod neprijateljskom vatrom, na nekoliko mesta razrušili put Podgorica (sada: Titograd) — Danilovgrad.
29. decembar — U planini Sozini, između Bara i Crmnice, italijanski vojnici predvođeni špijunima, opkolili jednu kolibu u kojoj je bila grupa partizana sa područja Bara (9 partizana) i pobili celu grupu.
30. decembar — GŠ NOP odreda za Crnu Goru i Boku naredio Štabu Nikšićkog NOP odreda da Zupopivski bataljon mobilise za napad na Gacko a da Grahovski bataljon, ukoliko je Grahovo oslobođeno, deo svojih snaga prebaci prema Bileći i Gacku, a deo prema Nikšiću radi blokade i razoružanja italijanskih vojnika u tom gradu.
- Decembar k. — Izabran Opštinski NO odbor prencanske opštine (kod Pljevalja).
- Decembar — Na osnovu pisma sekretara CK SKOJ-a Ive Lole Ribara. PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak uputio svim OK i MK instrukciju za rad među omladinom.

- OK KPJ za Podgoricu uputio proglas radnicima, seljacima i građanima okruga podgoričkog pozivajući ih da zbiju redove oko KPJ u borbi protiv okupatora i domaćih izdajnika.

HRVATSKA

2. decembar — Italijanske snage iz Karlovca otpočele dotada najveći napad na oslobođenu teritoriju Korduna. Partizanske jedinice su se povlačile do s. Grābovca, gde su sutradan uspele da zaustave italijanske jedinice i potisnu ih prema Karlovcu i Vojniću. Za vreme tog napada neprijatelj je palio sela. naročito na putu od Vojnića ka oslobođenoj teritoriji.
- Partizanski vod iz Dabra (kod Otočca) ubio iz zasede 2 italijanska oficira. Za odmazdu, jake italijanske snage napale Dabar i u okolnim selima popalile oko 80 kuća, ubile 11 ljudi i pohapsile veći broj meštana.
- 2 3. decembar — Borci 4. bataljona komande NOP odreda Korduna i Banije napali ž. st. Skakavac (kod Karlovca). Poginulo 7 italijanskih vojnika.
- 4 decembar — Na 2. st. Bačuga (kod Petrinje) 1. četa 6. bataljona komande NOP odreda Korduna i Banije napala i razoružala 11 domobrana i uništila stanične uređaje.
- U s. Latinu (kod Ogulina) borci 1. partizanskog bataljona Marko Trbović napali italijansku stražu, te ubili 2 i ranili 3 vojnika.
- Decembar p. — Štab na teritoriju Hrvatskog primorja i Gorskog kotara preimenovan u Stab NOP odreda za Hrvatsko primorje i Gorski kotar; 1. bataljon (drežnički) dobio naziv »Marko Trbović« a 2. bataljon (Gorskokotarsko-primorski) dobio naziv »Matija Gubec«.
- Po naređenju GŠ NOP odroda 741 Hrvatsku reorganizovana Komanda NOP odreda Korduna i Banije i formirani Kordunaški i Banijski NOP odred.
- Formiran Inicijativni okružni odbor AF?-a za Liku.
0. decembar — CK KPH izdao okružnicu br. 4 svim partijskim organizacijama, komitetima i jedinicama: o stvaranju NOF-a. o karakteru, funkcijama i zadacima NO odbora i o zadacima AFŽ-a.
8. decembar — U Pisarovini jedinice Kordunaškog NOP odreda razoružale žandarmerijsku posadu.
9. decembar — Između s. Sinca i s. Ličkog Lešća (kod Otočca) borci NOP odreda Škare minirali prugu i srušili voz u provaliju, a saobraćaj onemogućili za 3—4 dana.
10. decembra — LI Komizi (na o. Visu), pod rukovodstvom MK KPH održane demonstracije žena protiv fašizma, za veće plate, hieb itd.
- Bataljoni »Marko Orešković« i »Ognjen Priča« napali ustaše u Plitvicama (u Lici), kojima su stigli u pomoć delovi italijanskog konjičkog puka Donova . U borbi koja je trajala do noći neprijatelj je imao 19 poginulih.
- Obrazovan je Inicijativni odbor AF2-a za Kordun.
11. decembar — Italijanski vojnici iznenada napali partizanski logor u s. Liću (kod Delnica), te zaplenili gotovo čitav kancelarijski materijal i pribor za propagandu Primorsko-gorskog NOP odreda.
12. decembar — Kod ž. St. Siroac (blizu Otočca) partizani oštetili prugu Zagreb — Split i izbacili iz šina lokomotivu sa tenderom.
- U s. Pijavičini održana partijska konferencija za Pelješac na kojoj je doneta odluka da se formira Pelješačka četa.
- Na o. Braču formirana prva partizanska grupa.
- U s. Lisičinama (kod Podrav. Slatine) ustaše spalile nekoliko kuća i uhapsile više seljaka.
- Kod s. Reškovaca (blizu Bjelovara) Bjelovarska partizanska grupa sukobila se sa oko 80 žandarma i nanela im gubitke od 3 mrtva.
- 12 13. decembar — Na putu Ogulin — Drežnica delovi 1. bataljona »Marko Trbović« napadom iz zasede razbili »ogulinske dobrovoljce«. Poginulo 12 vojnika i ranjeno 30 vojnika i 1 oficir.

Vrovaino se odnosi na četnike, koji SII se tada pojavili (1 tom kraju

1941. decembar

HRVATSKA

decembar 1941.

- Između Obljaja i Gline partizani porušili 13 kamenih i drvenih mostova i prekopali put na više mesta.
- 13. decembar — U s. Zbijegu, u GS NOP odreda Hrvatske, održano prvo savetovanje predstavnika partizanskih komandi Like, Korduna, Banije, Gorskog kotara i Hrvatskog primorja. Odlučeno je da se formiraju tri udarna bataljona (dva u Lici, jedan ti Kordunu) i razrađen je plan zajedničkog dejstva u cilju stvaranja veće slobodne teritorije.
- Borci NOP odreda -Matija Gubec« razoružali domobransku stražu na ž. st. Poljana (kod Pakraca) i srušili betonski most 3 km ist. od tog sela.
- 14. decembar — U Ostrožinu formirani opštinski NO odbori Kirin i Sjeniĉak i SNO odbor Kirin — Sjeniĉak (kod Karlovca).
- Borci Papučko-krndijskog NOP odreda razoružali domobransku stražu na mostu kod s. Orljavca.
- Na Pelješcu formirana partizanska grupa.
- Pod pritiskom partizana, ustaše i žandarmi se povukli iz Plitvica (Lika).
- Decembar s. — MK KPH za Knin doneo odluku o formiranju Kninskog NOP odreda i odredio ljudstvo koje će ući u sastav ovog odreda
- Decembar d p. — PK KPH za Dalmaciju imenovao Stib za NOP odrede u Dalmaciji (nazvan i Štabom za Dalmaciju), sa zadatkom da objedinjava dejstva svih partizanskih jedinica u Dalmaciji.
- 16. decembar — Između Lipovaĉe i Grabovca (kod Slunja) NOP odredi KrSlja« i Koranski Lug< i jedna desetina NOP odreda »Ljeskovac« napali ustaše i žandarme i naneli im velike gubitke.
- U blizini Vojniĉa borci Kordunaškog NOP odreda razoružali 15 domobrana.
- Ustaše spalile s. Lapovac kod Slunja.
- 17. decembar — U s. Brezama (kod Novog) jedna ĉeta 1. partizanskog bataljona »Marko Trboviĉ« napala italijansku posadu i nanela joj gubitke.
- U s. Ćorcima (kod s. Vrhovina) italijanska vojska zapalila 20 kuća,
- 18. decembar — U s. Vodoteĉu formiran SNO odbor Brinje.
- 19. decembar — Formiran SNO odbor za srez Slunj.
- U Bjelovaru ustaški pokretni preki sud osudio na streljanje oko 90 ljudi.
- 20. decembar — Na ž. st. Vojniĉ delovi 4. bataljona NOP odreda Korduna i Banije razoružali posadu od 60 domobrana.
- MK KPH za Zagreb izdao proglas u kome upozorava na opasnost od gladi u nastupajućoj zimi i poziva narod da okupati ra ne pomaže životnim namirnicama, već da stupa u NOP odrede.
- U s. Komogovini (kod Kostajnice) partizani iz zasede najjali žandarme i naneli im gubitke.
- 21. decembar — Na ž. st. Utinja (kod Karlovca) jedinice Kordunaškog NOP odreda razoružale domobransku posadu.
- Partizani 2. bataljona Matija Gubec« minirali prugu Ogulin — Sušak (između Fužina i Lokve), izbacili voz iz šina i uništili lokomotivu.
- Kod Fužina (Gorski kotar), italijanski vojnici dolazeći iz s. Lića, napali i opkolili partizane, ali su se ovi probili iz obruĉa i ubili 7 italijanskih vojnika.
- U s. Panju (kod Sinja) borci Sinjskog NOP odreda i Grahovsko-ždralovaĉke ĉete 1. krajiškog NOP odreda napali i razoružali domobransku posadu. Zarobljeno je 15 domobrana a dva žandarma su poginula.
- U s. Grdevici (kod Pakraca) formiran seoski NO odbor.
- 22. novembar — U Splitskom polju ponovo formiran Splitski NOP odred (nazivan i grupom).

23. decembar — Na Lonjskom železničkom mostu kod s. Prečeca (blizu Zagreba) Čazmanska i Garešnička partizanska grupa (nazivano i odredom Sloga) razoružale stražu.
- Kod s. Rogulja i s. Bučja (srez Pakrac) delovi Psunjskog i Papučko-krndijskog NOP odreda vodili tešku borbu sa ustašama i naneli im gubitke.
- U Kljajićevoj ulici u Zagrebu, u borbi protiv ustaša prilikom hapšenja, poginuo član KPH i jedan od organizatora udarnih grupa Janko Gredelj, narodni heroj.
24. decembar — Kod s. Brusnika (na pl. Psunju), po naređenju GS NOP odreda za Hrvatsku, formiran Slavonski partizanski bataljon.
- Domobranska posada iz s. Vojišnice (kod Vojnića), posle trodnevne opsade u školi, predala se jedinicama 1. kordunaškog partizanskog bataljona. Zarobljeno 38 domobrana sa oružjem.
25. decembar — U Perušiću (Lika) borci bataljona «Ognjen Priča» napali ustašku posadu i naneli joj gubitke.
- U s. Krbavici (kod Korenice), od 4 grupe boraca sa područja Šibenika i Zadra, formirana Dalmatinska partizanska četa (3. četa bataljona »Marko Orešković«).
- U Zagrebu, posle strahovitog mučenja ustaše ubile Rajku Baković, narodnog heroja.
- 26/27. decembar — U s. Gvozdanskom (kod Dvora na Uni) borci Banijskog NOP odreda napali vod ustaša i primorali ga da se. uz gubitke od 4 poginula i 2 ranjena, povuče u s. Bešlinac.
28. decembar — Održana konferencija delegata opštinskih NO odbora na kojoj je izabran SNO odbor Veljun.
29. decembar — U s. Bjelom Polju (kod Korenice) Dalmatinska partizanska četa napala grupu italijanskih vojnika, a sutradan i četvu koja je došla u izvidanje, i nanela im gubitke od 4 mrtva, 7 ranjenih i 35 zarobljenih.
30. decembar — Jedinice Ličke grupe NOP odreda blokirale Korenicu (koju će italijanski vojnici debtokirati tek krajem marta 1942. godine).
- Borci Banijskog NOP odreda odbili napad dve čete ustaša koje su iz Dvora na Uni nastupale ka s. Bešlincu.
- Decembar k. — Po naređenju Štaba grupe NOP odreda za Liku, od boraca iz sreza Udbina formiran bataljon »Krbava«.
- Po naređenju Štaba grupe NOP odreda za Liku, od boraca iz sreza Gračac formiran Gračački bataljon (kasniji naziv: bataljon »Gavrilo Princip«).
- U s. Komogovinu (kod Kostajnice) upale ustaško-domobranske snage: zapalile selo i na zverski način pobile 118 ljudi, među kojima veći broj žena i dece.
- Na Kršu iznad Vukovačkog mlina (kod Slav. Požege) partizani iz zasede napali ustašku kolonu, ubili 14 i zarobili 3 ustaše.
- Decembar — Po naređenju Štaba grupe NOP odreda za Liku formiran Otočački partizanski bataljon.
- U Jasenovačkom logoru ubijen član OK KPH za Karlovac Marijan Cavić Grga, narodni heroj.
- U Istri, na teritoriji sreza Pula, formiran ilegalni MNO odbor Medulln.
- Održan sastanak MK KPH za Omiš na kome je raspravljano o uslovima za formiranje Mosorskog NOP odreda i određeno koji će članovi Partije ući u odred a koji će ostati na terenu.
- U selima Tuku, Vrelu, Obljajcu i Pjevcima (Slunja) formirani seoski NO odbori.
- Održana prva sreska partijska konferencija KPH za srez Petrinju, na kojoj je izabran SK.

MAKEDONIJA

8. decembar — U Prilepu učenici gimnazije organizovali trodnevni štrajk zbog isključenja pet skojevaca iz škole. Postavljen je zahtev: da se anulira odluka o isključenju; da se ukinu školarina i nošenje uniformi; da se rasformiraju omladinske fašističke organizacije u školi.

25. decembar — U vezi sa odlukom PK KPJ za Makedoniju, rasformiran Prilepski NOP odred, a borci upućeni na partijsko-vojni rad u Prilepu, Bitolju, Skoplju i Kavadarcima.
- Decembar Skopski vojni preki sud bugarske 5. armije izrekao u Skoplju i Bitolju 3 smrtne i 20 vremenskih kazni do 12 godina strogog zatvora uhapšenim pripadnicima NOP-a
- Sekretar PK KPJ za Makedoniju Bane Andreev olišau u Sofiju, gde je od CK BRF(k) primio instrukcije za rad.

SI.OVENI.IA

2. decembar — Pred specijalnim italijanskim sudom u Trstu, otpočeo veliki proces protiv 60 Slovenaca optuženih zbog neprijateljske aktivnosti protiv režima, Proces je završen 14. decembra.
4. decembar — Na Vodnikovoj cesti u Ljubljani organi VOS-a ubili agenta Gestapoa.
- 4/5. decembar — Kod ž st. Preserje (kod Ljubljane) Samotorska partizanska četa minirala železnički most preko Ljubljanice. Kao odmazdu italijanske vlasti osudile na smrt 28 a na doživotnu robiju 12 Slovenaca.
- Decembar p. — Na sastanku u Bukovščici, partijski komitet za rejon Skofja Loka odlučio da otpočne mobilizaciju ljudstva.
- !]. decembar — Posle borbi protiv nemačkih policijskih snaga, na području Selške doline. Cankarev partizanski bataljon se probio u rejon Mladog vrha (kod Škofje Loke).
- U Ljubljani italijanska policija ubila političko? komesara Belokranjske partizanske čete .ložu Mihelčiča, narodnog heroja.
10. decembar — Na Stefanji gori (kod Cerklja) formirana Kokrška partizanska četa.
12. decembar — Na obroncima Mladog vrha (kod Škofje Loke) Cankarev partizanski bataljon uništio nemačku patrolu iz sastava 181. rezervnog policijskog bataljona jačine 52 vojnika.
- U Mariboru, u borbi protiv nemačke policije, poginuo sekretar PK KP Slovenije za Štajersku Rado Iršič, narodni heroj.
15. decembar — Na Kremenjeku. u Dolenjskoj, formiran 2. štajerski partizanski bataljon.
- U Općinama (kod Trsta) italijanska fašistička policija streljala glavnog urednika ilegalnog lista Julijske krajine Istra« Josipa Pina Tomažiča. narodnog heroja
16. decembar — Delovi Gorenjskog partizanskog bataljona razoružali žandarme u žand. st. Dovje.
22. decembar — Ceta Cankarevog partizanskog bataljona uništila B mostova na Son između s. Poljane i s. Žiri.
- U kamenolomu 'lomišelj (kod Ljubljane) streljani Ljubotnir Sercer, narodni heroj, i 5 boraca Krimskog partizanskog bataljona.
24. decembar — U borbi kod s. Uberge (blizu Litije) 2. štajerski partizanski bataljon naneo nemačkom okupatoru velike gubitke.
25. decembar — U borbi kod s. Poljana i s Crnog Vrha (kod Skofjo Loke) jedinice Cankarevog partizanskog bataljuna uništile nekoliko oklopnih automobila i rianele veće gubitke nemačkim jedinicama
26. decembar — Kod s. Primskova (blizu Litije) 2. štajerski partizanski bataljon vodio tešku borbu sa mobilnom grupom iz sastava 14. karabinijerskog bataljona Milano.
27. decembar — Na području reka Poljanske i Selške Sore otpočeo napad sedam nemačkih bataljona na Cankarev partizanski bataljon. Posle teških borbi kod Crnog, Valterskog i Bukovog vrha, bataljon se krajem decembra probio u s. Dražgoše (na pl. Jelovici).
- U Mariboru nemačka policija streljala ilegalnog partijskog radnika na terenu Maribora i G. Radgone Jožefa Kerenciča, narodnog heroja.
- Decembar k. — Na inicijativu partijske organizacije u s. Senčuru (kod Kranja). formirana Kokrška partizanska četa.

SRBIJA

- I. decembar — Između ž. stanica Leskovac i Pečenjevci Babički NOP odred porušio prugu, usled čega je nemački transportni voz iskočio iz šina.
 — U Arilje ušli delovi nemačke 113. pešadijske divizije i 3. dobrovoljački odred.
 — Izašao prvi broj lista »Istina«, organa Jedinstvenog NO fronta u Sremu.'
3. decembar — Delovi nemačke 717. pešadijske divizije i dobrovoljačkih i četničkih odreda Niške grupe otpočeli napad iz Leskovca ka Lebanu, protiv Jablaničkog i Kukavičkog NOP odreda. U borbi, vođenoj do noći, neprijatelj je prisiljen da se, u neredu, povuče za Leskovac, pretrpevši gubitke od 30 mrtvih i 17 zarobljenih. Naši gubici: ti mrtvih Zaplenjeno: 2 mitraljeza, desetina hiljada metaka i drugo oružje i oprema.
- 3/4. decembar — Us. Latvici (kod Arilja) Ariljska četa Uzičkog NOP odreda napala četnike i oslobodila nekoliko partizana koje su četnici zarobili i osudili na smrt.
4. decembar — Delovi nemačke 113. pešadijske divizije, posle kraće borbe protiv delova Uzičkog i Cačanskog NOP odreda, zauzeli Ivanjicu.
 — Delovi Uzičkog NOP odreda i sandžačke partizanske jedinice zauzeli Novu Varoš.
 — U s. Grkinjama (kod Niša) delovi Nišavskog (Svrljiškog) NOP odreda napali četnike Koste Pećanca i zarobili 14 njili.
 — U sastavu Jablaničkog NOP odreda formirane tri čete (Jablanička, Pustorečka i Gornjojablanička).
- 4/5. decembar — Na putu Leskovac — Vučje delovi Jablaničkog i Kukavičkog NOP odreda srušili dva betonska mosta na reci Veternici i na putu Leskovac — Miroševce zapalili orveni most.
5. decembar — Toplički i Rasinski NOP odred napali četnike Koste Pećanca u Blacu i naneli im gubitke od 40 mrtvih, 20 ranjenih i 130 zarobljenih. Tom prilikom su oslobodili desetak partizana zarobljenih 29. novembra kod s. Zdravinja (blizu Prokuplja). Zaplenili su 100 pušaka, 2 p. mitraljeza i 1 mitraljez. Partizani su imali 4 poginula i 6 ranjenih.
 — Us. Lapotincu (kod Leskovca) održan zbor na kome je prisustvovalo nekoliko hiljada ljudi iz Puste reke. Na zboru su govorili partijski rukovodioci Jablaničkog NOP odreda i članovi OK KPJ za leskovački okrug.
 — Između ž. stanice Kočane i Pukovac (na pruzi Niš — Leskovac) delovi Topličkog NOP odreda oštetili prugu.
 — Us. Kaluđerske Bare (na pl. Tari) formiran Račanski bataljon Uzičkog NOP odreda.
- Decembar p. — Us. Pećincima (kod Rume) održano okružno partijsko savetovanje KPJ za Srem. na kome su, pored ostalog, donete odluke o daljem radu partijske organizacije, proširenju okružnog rukovodstva SKOJ-a, formiranju GS NOP odreda za Srem i reorganizaciji postojećih NOP odreda, kao i o stvaranju okružnog rukovodstva i sreskih i mesnih odbora NO fonda.
 — Us. Vitimirici (kod Peći) održan sastanak Oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju na kome je odlučeno da se na Kosovo uputi jedan delegat koji bi radio na stvaranju novih partijskih organizacija i na razvijanju NOP-a.
 — Na Mokroj planini, u borbi protiv albanskih fašista, poginulo 11 partizana iz Metohijskog NOP odreda, koji je imao zadatak da izvidi mogućnost prebacivanja ljudstva iz Metohije u Crnu Goru; spasao se samo 1 partizan.
 — Između Beograda i aerodroma u Zemunu zemunski diverzanti pokidali tt linije.
 — Us. Bojniku, s. Kamenici i s. Crkvici (kod Lebana) formirani MNO odbori.
 — U s. G. Konjuvcu (kod Leskovca) formiran MNO odbor.
 — Us. Krnjači (kod Pljevalja) izabran MNO odbor.
7. decembar — Kopaonički NOP odred napustio Novi Pazar, u koji su ušli delovi nemačke 113. pešadijske divizije.

' Po drugoroi podatku on je izašao 12. decembra.

- U Novoj Varoši, na zboru građana, izabran Gradski NO odbor
- 8/9. decembar — Delovi Topličkog NOP odreda upali u bolnicu u Prokuplju i uzeli potreban sanitetski materijal, a zatim demolirali postrojenja na ž. slanici.
9. decembar — U Nišu specijalna policija uhapsila veći broj aktivista
10. decembar — Kod ž. st. Pukovac (na pruzi Niš — Leskovac) delovi Topličkog NOP odreda oštetili železničku prugu na nekoliko mesta.
11. decembar — U Čačku nemačke vlasti obesile sekretara OK KPJ za Cačak i političkog komesara Cačanskog NOP odreda Ratka Mitrovica, narodnog heroja.
- U selima Zaplanja Bobički NOP odred u sedmodnevnoj akciji razoružao 160 četnika Koste Pećanca i zaplenio 160 pušaka i 4 p. mitraljeza.
12. decembar — Na Pasjači održana partijska konferencija predstavnika partijskih organizacija iz Toplice i iz Topličkog NOP odreda. Dtskutovano o dotadašnjem i o budućem radu.
- 12/13. decembar — Us. Dobrači (kod Arilja) delovi Užičkog i Kragujevačkog NOP odreda napali četnike, ubili 12 četnika i zarobili jednog vojvodu.
13. decembar — Završena okupatorsko-kvislinška ofanziva. Nemačke snage, koje su uzele učešća u toj ofanzivi preduzele su čišćenje/ ostataka okruženih NOP odreda na prostoriji Kraljevo — Kragujevac — pl. Rudnik — Valjevo — Ljubovija — Užice (sada: Titovo Užice) — čačak.
- Kod s. Krente (blizu Knjaževca) oko 80 nemačkih vojnika i 300 četnika Koste Pećanca napali Knjaževačko-boljevački NOP odred. U borbi poginulo 10 partizana među kojima i Milenko Hadžić. narodni heroj, a ostatak se po grupama probio.
14. decembar — U s. Bublici (kod Prokuplja). na zboru građana, izabran MNO odbor.
15. decembar — Požarevački NOP odred zauzeo Rabrovo i razoružao 35 nedičevaca.
- Decembar p. p. — U Prizrenu, u prisustvu člana Oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju, održano nekoliko mesnih partijskih sastanaka i jedno širi sresko partijsko savetovanje. Pošto je analiziran rad partijske organizacije, postavljeni su novi zadaci i formirani su novi SK i MK KPJ za Prizren.
- Nišavski (Svrljiški) NOP odred podelio se na dve čete: Svrljišku (sa osloncem na Svrljiške planine) i Nišavsku (upućeni u Zaplanje),
- Us. Zaostrom (kod Pljevalja) izabran MNO odbor
- Decembar s. — U severnom Banatu politički sekretar PK KPJ za Vojvodinu formirao OK SKOJ-a /a severni Banat.
- U sporazumu sa četničkim komandantom, jedna četa Topličkog NOP odreda ilegalno ušla u Prokuplje gde je ostala do dolaska bugarskih okupatorskih vojnika, 9. januara 1942. godine.
16. decembar — Na Proslupu (kod Pecke) izvršena reorganizacija Podrinjskos NOP odreda: formirana dva bataljona (Pocerski i Mačvanski — svaki po tri čete). Doneta odluka da se ovaj odred uputi u Mačvu. što je i učinjeno.
- Us. Lještanskom (kod Bajine Bašte) rukovodstvo Račanskog bataljona Užičkog NOP odreda raspustilo ovaj bataljon i time omogućilo neprijatelju da pojedinačno razoružava borbe.
17. decembar — Oko 700 nemačkih vojnika i 3000—4000 četnika Koste Pećanca i žandarma preduzeli koncentričan napad ka Lebanu, odbacili Jablanički NOP odred i ušli u Lebane
- U Beogradu policija umorila člana PK KPJ za Srbiju i kandidata za člana CK KPJ Miloša Matijevića Mršu. narodnog heroja
- U Prištini, u prisustvu člana Oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju, održana sreska partijska konferencija na kojoj je formiran SK KPJ za Prištinu i počelo oformljavanje partijskih organizacija u gradu i okolnim selima

- IS. decembar* Po odluci kvistlinške vlade okupirane Srbije, obrazovan banatski okrug koji se do tada nalazio u sastavu dunavske banovine.
- Požarevački NOP odred ponovo zauzeo mesto Golubac. gde je razoružan 40 ljotičevaca.
- 19. decembar* Požarevački NOP odred ponovo zauzeo V. Gradište, koje su branili dobrovoljci i četnici.
- Delovi Nišavskog (Svrljiškog) NOP odreda na nekoliko mesta oštetili prugu Bela Palanka — Čiflik.
- U s. Belegišu (kod Stare Pazove) formirana partizanska desetina.
- U logoru na Banjici streljan član PK KPJ za Vojvodinu Mihalj Servo Mihailo, narodni heroj.
- 20. decembar* U Brezovicama (kod Krupnja) Valjevski NOP odred, u borbi protiv nemačkih vojnika i nedičevaca ubio 22 i ranio 12 neprijateljskih vojnika.
- Obavešteni o zemunici u s. Dobroj Vodi (kod Vranja) gde su se sklonili borci Vranjskog NOP odreda, bugarski vojnici su ih opkolili i posle žestoke borbe većim delom uništili. U borbi je, pored ostalih, poginuo organizator ustanka u vranjskom kraju Sima Pogačarević, narodni heroj.
- Na r. Toplici kod postaje Podina (na pruzi Niš — Prokuplji delovi Topličkog NOP odreda srušili gvozdeni most.
- 21. decembar* Između Zemuna i s. Balajnice mesne desetino i diverzantske grupe posekle 36 tt stubova.
- 22. decembar* Srpsko-sandžački, Cačanski i Beogradski partizanski bataljon izvršili neuspeo napad na neprijatelja u Sjenici i pretrpeli gubitke od preko 100 mrtvih, ranjenih i nestalih boraca.
- 24. decembar* Nemačka Vrhovna komanda ponudila bugarskom Ministarstvu rata da bugarska armija okupira deo teritorije Srbije. (To je odmah prihvaćeno.)
- U Novoj Varoši od Zlatarske i Mileševske čete formiran Novovaroški (Zlatarsko-mileševski) partizanski bataljon.
- U Pančevu, u borbi protiv gestapovaca poginuo član Biroa PK KPJ za Vojvodinu i sekretar OK KPJ za južni Banat Stevan Jovanović Stevica, narodni heroj.'
- Između Zemuna i s. Batajnice mesne desetine i diverzantske grupe posekle 40 tt stubova.
- 25. decembar* U Pančevu nemačka policija izvršila masovno hapšenje rodoljuba i simpatizera NOP-a. Oko 50 lica oterano je odmah u logore.
- Decembar k.* Svrljiška četa Nišavskog (Svrljiškog) NOP odreda u borbi kod Gramade zarobila 55 nedičevaca — većinom oficira i podoficira.
- Održan sastanak Oblasnog komiteta KPJ za Kosovo i Metohiju na kome je pripreman izveštaj za CK KPJ o stanju u Albaniji.
- U s. Gagincu (kod Lebane) četnici Koste Pećanca napali Jablanički NOP odred, Odred je razbio četnike, koji su pobegli za Lebane.
- U Pančevu politički sekretar PK KPJ za Vojvodinu Žarko Zrenjanin Uča formirao novi OK KPJ za južni Banat.
- U sastavu Topličkog NOP odreda formirana i četvrta četa — Vidojevačka.
- Izašao prvi broj lista »Udarnik«, organ OK KPJ za Srem
- Decembar* Iz Bugarske stigle nove jedinice da pojačaju osiguranje železničkih pruga Niš — Sofija i Niš — Leskovac — Skoplje. Ono su se razmestile ovako: 2. streljački puk: Niš (1. bataljon i 1. baterija), Leskovac (2. bataljon), Bela Palanka (3. bataljon); 1. bataljon 9. etapnog puka: Piroto, Bela Palanka, Sv. Petka, Niška Banja; bataljon fi. etapnog puka: Belotince. Doljevac Pefonicvcr Grdelica (ti svim lim mestima po jedna četa).
- Nemački 125. pešadijski puk i 3. četa 220 protivtenkovskog bataljona prebaćeni iz Srbije u Grčku

Po drugom podatku on je poginuo 25. decembra.

1941 decembar

SRBIJA

- Rukovodstvo 3. bataljona 1. šumadijskog NOP odreda raspustilo ovaj bataljon 1 time omogućilo neprijatelju da ga pojedinačno razoruža
U s. Sivcu (kod Kule) provaljena partijska i skojevska organizacija Madarske vlnsti pohapsile oko 80 rodoljuba.
- Stab Topličkog NOP odreda uputio poziv narodu Toplicp da povede još oštriju borbu protiv okupatora i domaćih izdajnika
- U s. Balićevcu (kod Prokuplja) formiran MNO odbor.
U s. Dobroj Vodi i s. Granici (kod Lebana) formirani MNO odbori.
- Na osnovu odluke okružnog partijskog savetovanja u s. Pećincima (kod Rume), formiran GS NOP odreda za Srem, kao jedinstveno vojno rukovodstvo oružane borbe naroda Srema.